

ปืนไฟ

วันเฉลิม ชุมเกื้อ

เจ้าหน้าที่ข่าว กองข่าวกรองยุทธศาสตร์ กรมข่าวทหารอากาศ

“ บ้านเมืองเราทุกวันนี้เหมือนตั้งอยู่ในหมู่บ้าน ถ้าเราไม่เตรียมพลองไว้สู้กับพวกหัวไม้บ้าง พวกหัวไม้ก็ย่อมจะมีใจกำเริบมารั้งแกอยู่รำไป ถึงโดยจะสู้ให้ชนะจริงไม่ได้ ก็ให้เป็นแต่พอให้พวกหัวไม้รู้ว่าพลองของเรามีอยู่ ถ้าจะเข้ามารังแกก็คงจะเจ็บบ้าง ” พระราชดำรัส รัชกาลที่ 5 เมื่อ ร.ศ.121 จากการจัดหาอาวุธปืนที่ทันสมัยให้เหมาะสมกับการพัฒนาการทหารของสยามในขณะนั้น โดยทรงมีพระราชประสงค์ไว้ คือ มิได้เอาอาวุธไปรุกรานใคร แต่เอาไว้ใช้ป้องกันชาติ

อาวุธปืน ถือเป็นเครื่องมือที่ชาติมหาอำนาจใช้ในการขยายอิทธิพล และแสวงหาประโยชน์มาตั้งแต่ยุคล่าอาณานิคมจนถึงปัจจุบัน และมีใช้กันทั่วโลก แต่น้อยคนนักจะรู้ว่าปืนมีกลไกการทำงานอย่างไร เริ่มขึ้นมาได้อย่างไร ซึ่งปืนที่ใช้อยู่ในโลกปัจจุบันนี้มีพื้นฐานจากปืนชนิดนี้ทั้งสิ้น นั่นคือ ปืนไฟ หรือ ปืนคาบชูด โดยมีใช้ในยุโรปราว พ.ศ.1993 พัฒนาเรื่อยมาสู่ปืนคาบศิลา และได้รับการปรับปรุงรูปแบบมาเป็นปืนนกสับ

ปืนไฟ หรือ ปืนคาบชูด จุดชนวนด้วยด้ายชุบเชื้อไฟที่ทำให้เส้นด้ายไหม้อย่างช้าๆ คาบไว้ด้วยกระเดื่องรูปตัว S เหมือนหัวงู เมื่อเหนี่ยวไกปลายชูดก็จะตีสลบจนชนวน ทำให้เกิดแรงปะทุไปผลักกระสุนให้วิ่งออกจากลำกล้องปืนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ส่วนวิถีกระสุนจะรุนแรงหรือไกลเท่าไรนั้น ขึ้นอยู่กับการอัดดินปืนว่าจะแน่นมากน้อยเพียงไร ส่วนปืนคาบศิลานั้น จุดชนวนด้วยการใช้กลไกคือการติดหินเหล็กไฟที่ตัวนกของปืน บรรจุกระสุนและดินปืนทางปากกระบอกอัดให้แน่น เมื่อเหนี่ยวไกเหล็กรูปนกสับหินเหล็กไฟทำให้เกิดประกายไฟลามไปที่รังดินปืนทางท้ายกระบอก ทำให้ดินปืนระเบิดและผลักกระสุนให้พุ่งไปข้างหน้า ขณะที่ ปืนนกสับ มีรูปแบบกลไกที่สามารถยิงได้ดีในทุกสภาพอากาศ โดยใช้ตัวตอกตอกลงไปตรงหัวชนวนทำจากทองแดงหรือทองเหลืองซึ่งใส่สารฟลูมิเนตซึ่งจะทำให้จุดระเบิดภายใน แตกต่างจากปืนคาบศิลาซึ่งยิงช่วงอากาศชื้นหรือเวลาฝนตกไม่ค่อยดี เพราะว่ากลไกจะจุดระเบิดข้างนอก

จุดเปลี่ยนสำคัญของปืนที่ได้รับพื้นฐานกลไกการยิงจากปืนนกสับ ทำให้การจุดชนวนง่ายมากขึ้น แต่การบรรจุกระสุนยังเหมือนกับปืนรุ่นก่อนๆ จนเข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมได้มีการประดิษฐ์เกลียวในลำกล้องปืนทำให้กระสุนพุ่งไปข้างหน้าในแนวตรง มีพิสัยไกลกว่าเดิม และมีความแม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการคิดค้นปลอกกระสุนปืนซึ่งทำให้ดินปืนและกระสุนถูกห่อรวมกัน ระยะแรกทำจากกระดาษและเป็นโลหะในเวลาต่อมา ซึ่งกระสุนจะวางไว้ที่ปลายตรงกันข้ามกับตัวจุดระเบิด กระสุนแบบมีปลอกนี้ถูกใช้อย่างแพร่หลายและในสงครามโลกครั้งที่ 1 จนถึงปัจจุบัน

ทั้งนี้ ปืนไฟนำมาใช้ในเมืองไทยโดยชาวโปรตุเกส เมื่อ พ.ศ.2081 ในสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช โดยพม่ายกทัพมาตีเมืองเชียงกราน อันเป็นหัวเมืองชายแดนทางทิศตะวันตกของกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระไชยราชาธิราช ทรงยกทัพไปตีกลับคืนในการทัพครั้งนี้ พระองค์นำทหารอาสาชาวโปรตุเกสร่วมด้วย ทหารอาสาชาวโปรตุเกสมีความชำนาญในการใช้ปืนไฟและได้เริ่มใช้ปืนไฟในการรบเป็นครั้งแรก

ปี พ.ศ.2089 จึงมีการตั้ง กองอาสาโปรตุเกส เพื่อทำหน้าที่สู้รบด้วยอาวุธปืนไฟ โดยมีการสอนการใช้ให้กับชาวสยามด้วย ช่วงต้นรัตนโกสินทร์ สมัยรัชกาลที่ 2 ได้มีการจัดซื้ออาวุธปืนคาบศิลาจากโปรตุเกสกว่า 400 กระบอก และในสมัยรัชกาลที่ 4 คาดว่ามีปืนคาบชูดและคาบศิลามากกว่าพันกระบอก เมื่อเข้าสู่สมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2442 กระทรวงกลาโหม ได้จัดซื้อปืนไรเฟิลระบบลูกเลื่อนยี่ห้อเมาเซอร์และกระสุนเพื่อเป็นปืนเล็กยาวสำหรับกองทัพไทยยุคใหม่ ปัจจุบันประเทศไทยมีปืนใช้อย่างกว้างขวางทั้งในองค์กรรัฐ เอกชนและประชาชนทั่วไป

นับตั้งแต่ ได้มีผู้คิดสร้างอาวุธปืนขึ้นมา ได้มีการนำอาวุธปืนมาใช้กันในด้านต่างๆ ทั้งเพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน ปราบปรามโจรผู้ร้ายตลอดจนเพื่อใช้ในการป้องกันประเทศ แต่อาวุธปืนก็ได้ทำลายและคร่าชีวิตผู้คนไปมากมาย เพราะอาวุธปืนมีคุณอนันต์และมีโทษมหันต์ในเวลาเดียวกัน จึงต้องเรียนรู้อาวุธที่มีชื่อปืนอย่างเข้าใจ